

Ústavní právo

Юринець Ю. Л.,

конституційного і адміністративного права, д.ю.н., доцент

Коломієць О.В., студентка

Навчально-науковий Юридичний інститут,

Національний Авіаційний університет

ПОНЯТТЯ ТА СТАДІЇ ЗАКОНОДАВЧОГО ПРОЦЕСУ

Головним видом парламентських процедур є законодавча процедура (законодавчий процес), яка являє собою передбачений Конституцією і законами України порядок здійснення законодавчої функції і реалізації законодавчих повноважень [4].

Законодавчий процес - це врегульована Конституцією і законами України, діяльність парламенту щодо підготовки, обговорення, прийняття законів та їх оприлюднення. Законодавчий процес становлять логічно-послідовні стадії, встановлені Законом України "Про Регламент Верховної Ради України" [3].

Законодавча процедура складається з низки послідовних процедур (стадій) [3]: 1) внесення (подання) законопроекту до парламенту; 2) попередній розгляд і обговорення законопроекту у комітетах парламенту; 3) обговорення, прийняття рішень щодо законопроекту на пленарних засіданнях Верховної Ради України, тобто прийняття закону або відхилення законопроекту; 4) підписання, офіційне оприлюднення закону та набрання ним чинності. Остання стадія законодавчого процесу обов'язково включає процесуальні дії Президента України, оскільки саме за його підписом закон оприлюднюється, за умови що цей закон не ветований.

Під час першого читання законопроекту Верховна Рада заслуховує доповідь його Ініціатора, співдоповіді ініціаторів внесення кожного альтернативного законопроекту (якщо такі є) в порядку їх надходження, співдоповідь головного комітету, заслуховує відповіді на запитання, обговорює основні положення законопроекту і його структуру, заслуховує пропозиції та зауваження щодо них, розглядає пропозиції про опублікування законопроекту

для народного обговорення, розглядає проект закону про внесення змін чи доповнень до чинних законів, інші проекти рішень Верховної Ради, внесені ініціатором [2].

За результатами обговорення законопроекту в першому читанні Верховна Рада може прийняти рішення про: а) прийняття законопроекту за основу (з можливим доопрацюванням) і доручення відповідним комітетам підготувати законопроект на друге читання; б) відхилення законопроекту; в) передачу законопроекту ініціаторові його внесення на доопрацювання у запропонований ініціатором внесення термін, але не більше 30 днів, і повторне його подання головним комітетом на перше читання; г) передачу законопроекту комітетам Верховної Ради на доопрацювання з встановленням строку доопрацювання і повторне подання його на перше читання; г) опублікування законопроекту для народного обговорення, доопрацювання його з урахуванням наслідків обговорення і повторне подання на перше читання.

Основним у розгляді законопроекту є, звичайно, його друге читання. Законопроект до другого читання подається у вигляді таблиці, яка містить: 1) законопроект, прийнятий у першому читанні за основу; 2) усі внесені й не відкликані у встановленому порядку пропозиції, поправки із зазначенням ініціаторів їх внесення; висновки головного комітету щодо пропозицій і поправок; 4) законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції.

Під час другого читання законопроекту Верховна Рада проводить його постатейне обговорення та здійснює постатейне голосування.

Під час третього читання Верховна Рада обговорює законопроект разом з іншими документами у такій послідовності: 1) закінчення постатейного голосування щодо всіх статей законопроекту, якщо воно не було до кінця здійснене під час другого читання; 2) прийняття постанови про схвалення внесеного Кабінетом Міністрів плану організаційних, кадрових, матеріально-технічних, фінансових, інформаційних заходів для впровадження закону в життя; 3) прийняття законопроектів про внесення змін, доповнень до чинних законів; 4) голосування щодо частин законопроекту; 5) прийняття законопроекту в цілому; 6) прийняття в цілому проекту закону або постанови про порядок введення прийнятого закону в дію.

За результатами третього читання законопроекту Верховна Рада може прийняти рішення про; 1) прийняття закону в цілому; 2) відхилення законопроекту; 3) повернення законопроекту на доопрацювання з наступним його поданням на повторне третє читання; 4) відкладення голосування щодо законопроекту в цілому до прийняття інших рішень; 5) схвалення тексту законопроекту в цілому і винесення його тексту на всеукраїнський референдум, якщо законопроект стосується питання, зазначеного у ст. 73 Конституції (про зміну території України). Тексти законів, прийнятих Верховною Радою, оформляються апаратом Верховної Ради і в п'ятиденний термін підписуються Головою Верховної Ради, після чого закон невідкладно надсилається на підпис Президенту. Відповідно до ст. 94 Конституції України, Президент України протягом 15 днів після отримання закону підписує його, беручи до виконання, та офіційно оприлюднює його або повертає закон зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями до Верховної Ради України.

Отже, законодавча процедура є головним видом парламентської процедури, яка складається з 4 стадій кожна з яких має свої особливості [5].

Література

1. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/254к/96-вр>

2. Про регламент ВРУ : Закон України від 10.02.2010 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>

3. Шаптала Н.К., Задорожня Г.В. Конституційне право України [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://pidruchniki.com/1593110646906/pravo/ponyattya_stadiyi_zakonodavchogo_protsesu.

4. Погорілко В.Ф., В.Л. Федоренко Конституційне право України [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://pidruchniki.com/12120124/pravo/zakonodavchiy_protses_ukrayini.

5. Юринець Ю.Л. Конституційне право України Навчальний посібник // Ю.Л. Юринець. – Ужгород : ФОП Бреза, 2014. – 368 с.